

**UCHWAŁA NR /..../2016
RADY GMINY W DOBRONIU
z dnia 20 grudnia 2016 r.**

**w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych dla Gminy Dobroń na rok 2017”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz.487) - **Rada Gminy w Dobroniu uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Dobroń na rok 2017” w wersji stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobroń.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2017r.

Załącznik do uchwały nr.....
z dnia 20 grudnia 2016 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH dla GMINY DOBRÓŃ
na rok 2017**

WSTĘP

W myśl ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych Gminy.

Zadanie to ma być realizowane w postaci „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

Zadanie to w szczególności obejmuje:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, prowadzących działalność w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

CELE PROGRAMU

Cel strategiczny

Ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzież.

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszanie rozmiarów tych, które już wystąpiły.
2. Ulepszanie sposobów radzenia sobie z problemami aktualnie występującymi w gminie.
3. Zwiększenie wśród lokalnej społeczności, a zwłaszcza wśród młodzieży wiedzy w zakresie problematyki uzależnień.

ZADANIA STRATEGICZNE

1. Rozpowszechnianie wśród dzieci i młodzieży profilaktycznych programów informacyjnych i edukacyjnych.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla osób uzależnionych i ich rodzin.
3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a dzieciom i młodzieży z takich rodzin zapewnienie pomocy opiekuńczo-wychowawczej.
4. Współdziałanie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie wdrażania nowych procedur interwencji wobec przemocy domowej.

DANE STATYSTYCZNE

W Gminie Dobroń zamieszkuje na dzień 1 grudnia 2015 r. 7416 osób. W wieku 18 lat i więcej jest 6040, czyli 81,45% całej populacji, w tej liczbie jest 2903 mężczyzn i 3137 kobiet. Na terenie Gminy znajduje się 27 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym:

- detaliczne – 19
- gastronomiczne – 8

Na jeden punkt sprzedaży przypada 275 mieszkańców, w tym osób pełnoletnich – 223 i są to dane na poziomie wskaźników ogólnopolskich. W stosunku do ubiegłego roku liczba punktów sprzedaży detalicznej nie zmieniła się, gastronomicznych wzrosła o dwa.

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołując się na zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne szacuje liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 600 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie – na ok. 2,5 mln

- 2,4% populacji, to osoby uzależnione, w tym mężczyźni 4,4%, kobiety 0,4%
- 5% populacji to osoby współuzależnione (członkowie rodzin osób uzależnionych),
- 15% spośród osób uzależnionych to osoby gotowe do podjęcia leczenia.

W ogóle nie pije alkoholu ok. 17,3% populacji (3,8 mln), w tym 10,9% mężczyźni, 25,5% kobiety.

Realizacja zadań wymienionych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi będzie przebiegała na następujących płaszczyznach:

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą, którą można zdiagnozować na podstawie występowania określonych objawów.

Do objawów uzależnienia należą:

- silne pragnienie albo poczucie przymusu spożywania alkoholu („głód alkoholu”),

- upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem alkoholu,
- zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, tzw. „mocna głowa”,
- występowanie objawów abstynencyjnych w sytuacji obniżenia poziomu alkoholu we krwi,
- postępujące zaniedbywanie z powodu picia alkoholu alternatywnych obszarów zainteresowań, przyjemności, zwiększona ilość czasu poświęcona na zdobywanie i picie alkoholu;
- uporczywe kontynuowanie picia alkoholu mimo świadomości szkód.

Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i nakierowane jest na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą, którą przy wdrożeniu odpowiedniego leczenia można zatrzymać.

Celami stawianymi pacjentom w terapii uzależnienia są:

- utrzymanie abstynencji od alkoholu,
- poprawa zdrowia psychicznego i fizycznego,
- nabycie umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów emocjonalnych oraz rozwój osobisty.

Podstawowym zadaniem samorządu jest zwiększenie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia dla mieszkańców Gminy.

W ramach tego obszaru w roku 2017 realizowane będą następujące działania:

1. Działania profesjonalne poprzez prowadzenie zajęć terapii indywidualnej i terapii grupowej przez certyfikowanego specjalistę terapii uzależnień.
2. Wspieranie działalności trzeźwości nieprofesjonalnej w ramach ruchu samopomocowego, w tym Grupy Abstynenckiej AA „Wojciech”.

3. Dofinansowanie warsztatów terapeutycznych odbywających się w trakcie obozów integracyjnych organizowanych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
4. Współpraca z placówkami leczenia odwykowego i podstawowej opieki zdrowotnej.
5. Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie rozpoznawania zjawiska przemocy.
6. Pokrywanie kosztów utrzymania i bieżących remontów lokalu przeznaczonego na prowadzenie zajęć terapii indywidualnej i terapii grupowej oraz mityngu Grupy Abstynenckiej AA „Wojciech”.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całej rodziny, rodzi poważne problemy i jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Konsekwencją życia z partnerem nadużywającym alkoholu może być współuzależnienie. Współuzależnienie nie jest chorobą, lecz efektem przystosowania się do sytuacji problemowej.

Szczególnie silnego stresu doświadczają dzieci z rodzin, gdzie jedno lub oboje z rodziców nadużywają alkoholu. Osoba, która wychowywała się w takiej rodzinie, w życiu dorosłym przejawia wiele problemów psychologicznych, będących skutkiem urazów z dzieciństwa. W związku z tym udzielanie pomocy dzieciom z rodzin dotkniętych alkoholizmem należy zaliczyć do priorytetowych zadań podejmowanych w ramach „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”. Istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin alkoholowych odgrywają świetlice socjoterapeutyczne. Świetlice są placówkami opiekuńczo-wychowawczymi wsparcia dziennego, wspierającymi rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji oraz zapewniającymi pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze.

W ramach realizacji programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zagadnienia związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie weszły do katalogu działań podejmowanych przez środowisko lokalne.

Realizacja zadań na tej płaszczyźnie będzie odbywać się na terenie naszej Gminy poprzez:

1. Wspieranie rodzin z problemem alkoholowym poprzez objęcie dzieci działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi w istniejącej placówce opiekuńczo-wychowawczej przy Szkole Podstawowej w Chechle oraz w Dobroniu.
Finansowanie dożywiania dzieci uczęszczających do świetlic oraz finansowanie zajęć prowadzonych z psychologiem.
2. Organizowanie oraz dofinansowywanie różnych form wypoczynku, przeznaczonych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, połączonego z realizacją programu profilaktyki uzależnień.
3. Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz członkami ich rodzin.
4. Podjęcie współdziałania w zakresie rozwijania systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku rodzinnym i szkolnym. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmie współdziałanie w tym zakresie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, który zgodnie ze znowelizowaną ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez określoną ustawowo kategorię osób uzależnionych. W przypadku braku zgody ze strony tych osób na poddanie się leczeniu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w oparciu o ustalone procedury wnioskować będzie do Sądu o nałożenie obowiązku leczenia.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Dostęp osób nieletnich do alkoholu jest jednym z kluczowych zagadnień w profilaktyce problemów alkoholowych. Wiedza na temat alkoholu i skutków jego spożywania kształtuje się już we wczesnym okresie życia. Różnice w zakresie wzorców picia oraz oczekiwań wobec alkoholu są często wynoszone z okresu dzieciństwa. Najważniejszą rolę w kształtowaniu postawy młodego człowieka odgrywa rodzina.

Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym stanowią tzw. „grupę ryzyka” pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu. Często uzależnienie od alkoholu idzie w parze z uzależnieniem od innych środków psychoaktywnych.

- Najczęściej wymieniane psychospołeczne czynniki ryzyka, to:
- czynniki środowiskowe – dostępność alkoholu i narkotyków, bezrobocie, ubóstwo, przestępczość w środowisku lokalnym,
- czynniki rodzinne – picie alkoholu lub/i używanie narkotyków przez rodziców,
- czynniki rówieśnicze – używanie substancji psychoaktywnych przez rówieśników, akceptowane przez nich picie alkoholu
- czynniki szkolne – problemy związane z zachowaniem, absencja, słabe wyniki szkolne,
- cechy jednostki – pozytywne przekonania związane z alkoholem i narkotykami, impulsywność, agresywność, zaburzenia zdrowia psychicznego.

Ograniczanie wpływu takich czynników zmniejsza ryzyko picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych negatywnych zachowań. W okresie dorastania młodzi ludzie przyjmują pewną postawę wobec alkoholu, którą kontynuują w dorosłym już życiu. To właśnie w tym okresie powinniśmy poprzez odpowiednią informację i edukację tak ukształtować charakter młodego człowieka, aby negatywnie odnosił się do spożywania

alkoholu i dostrzegał zło, które niesie jego spożywanie. W tym celu należy dążyć do zintegrowania różnych instytucji zajmujących się pomaganiem dziecku i rodzinie. Osiągnięcie tego celu stanie się o tyle możliwe, o ile nasze działania będą prowadzone systematycznie, przy wykorzystaniu różnych form oddziaływań i skierowaniu działań na różne obszary.

Realizacja profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej skierowanej do dzieci i młodzieży, zamieszkałych na terenie naszej Gminy, to przede wszystkim:

1. Diagnozowanie środowiska młodzieży szkolnej, mające na celu określenie problemu związanego z używaniem napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych. Wyniki badania pozwolą na określenie skali zjawiska w środowisku lokalnym i na zastosowanie odpowiednich metod edukacyjnych.
2. Prowadzenie na terenie szkół i innych środowisk młodzieżowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, odpowiadających standardom jakościowym wyznaczonym przez technologie profilaktyczne.
3. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, w szczególności poprzez różnorodne formy teatralne realizowane w gminie z udziałem uczniów i osób dorosłych – mieszkańców gminy Dobroń.
4. Organizowanie lokalnych imprez dla dzieci i młodzieży szkolnej i pozaszkolnej, odbywających się bez udziału alkoholu i w sposób szczególny eksponujące ten fakt oraz nagradzanych konkursów o tematyce antyalkoholowej i antynarkotykowej.
5. Podejmowanie działań edukacyjnych, skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia.

6. Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych z zakresu pracy z dziećmi i młodzieżą, organizowanych przede wszystkim dla nauczycieli i pedagogów szkolnych
7. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez współfinansowanie kół zainteresowań oraz zajęć pozalekcyjnych w szkołach.
8. Wspieranie inicjatyw promujących „zdrowy styl życia”, w tym prowadzenie sportowych zajęć pozalekcyjnych

IV. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Realizując poszczególne zadania „Gminnego Programu”, Gmina może powierzyć ich wykonanie organizacjom pozarządowym pod warunkiem, że w statucie tej organizacji jest zapis dotyczący jej zaangażowania w sprawy związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Merytoryczną podstawą do finansowania zadań z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach niniejszego „Programu” są zadania ujęte w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz założenia i priorytety przyjęte i zaakceptowane przez Radę Ministrów w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizacja zadań, o których mowa w gminnym programie może odbywać się na kilka sposobów. Gmina może udzielać dotacji organizacjom pozarządowym lub też zawierać umowy o charakterze zakupu usług od podmiotów prawnych lub osób fizycznych. Kwestie te uregulowane są w ustawach odrębnych.

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych Gmina może podejmować interwencje oraz występować przed Sądem, jako oskarżyciel publiczny, czyli może występować bezpośrednio do Sądu z aktem oskarżenia z pominięciem prokuratora.

Wniesienie aktu oskarżenia do Sądu musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego, które należy do kompetencji policji.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

1. Prowadzenie działań kontrolnych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na podstawie upoważnienia Wójta Gminy, jako organu zezwalającego na sprzedaż.
2. Opiniowanie złożonych wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji i ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych z warunkami określonymi przez Radę Gminy w formie uchwały.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych Gminy ujętych w „Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”, jest jednym z zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Na podstawie art. 4¹ ust. 5 ustawy, zasady wynagradzania członków Komisji określa Rada Gminy w „Gminnym Programie”. Wobec czego ustala się wynagrodzenie za uczestnictwo w posiedzeniu Komisji w kwocie:

- dla przewodniczącego Komisji – 150 zł brutto
- dla sekretarza Komisji – 130 zł brutto
- dla każdego członka Komisji - 120 zł brutto
- za każde posiedzenie zespołu problemowego jego członek otrzymuje wynagrodzenie w kwocie – 120 zł brutto

Ponadto członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży związanych z wykonywaną funkcją, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Przedstawiony „Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” zawiera wiele różnorodnych zadań, których realizacja wymaga nie tylko znacznych nakładów finansowych, ale również zaangażowania przedstawicieli różnych środowisk oraz grup społecznych i zawodowych. Współdziałanie i właściwa koordynacja przyjętych zadań może przynieść oczekiwane efekty dla środowiska i przyczynić się do eliminacji niekorzystnych zjawisk towarzyszących nadużywaniu alkoholu.

Opracował: Mirosław Rżanek

- Pełnomocnik Wójta do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych

Uzasadnienie do projektu uchwały

Obowiązek corocznego uchwalania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wynika wprost z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Publikowane corocznie rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowią wytyczne do opracowania programów gminnych. Z ustawy o wychowaniu w trzeźwości wynika także uprawnienie rady gminy do corocznego uchwalania wysokości diet dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za pracę w Komisji. Zaproponowane w projekcie uchwały kwoty diet są takie same jak w roku 2016.

Opracował: M. Rzanek

Uzasadnienie do projektu uchwały

Obowiązek corocznego uchwalania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wynika wprost z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Publikowane corocznie rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowią wytyczne do opracowania programów gminnych. Z ustawy o wychowaniu w trzeźwości wynika także uprawnienie rady gminy do corocznego uchwalania wysokości diet dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za pracę w Komisji. Zaproponowane w projekcie uchwały kwoty diet są takie same jak w roku 2016.

Opracował: M. Rzanek

